

Експертний центр
з прав людини

01001, м. Київ,
вул. Еспланадна 28, оф. 12
тел: +38 (095) 333 8012
Email: ExpertHRcenter@gmail.com
сайт: www.ecpl.com.ua

№ 186/06/21
« 15 » червня 2021 р.

**Голові
Національної поліції України
Клименку І.В.**

Шановний Ігоре Володимировичу !

16 січня 2019 року офісом «Freedom House» в Україні в партнерстві із українськими правозахисними організаціями: «Експертний центр з прав людини», «Український інститут з прав людини» та БФ «Восток - SOS» запроваджена ініціатива «Ефективна співпраця громадянського суспільства з безпековими службами в Україні».

Зазначена ініціатива спрямована на побудову ефективної взаємодії Міністерства оборони України, Міністерства внутрішніх справ України та Служби безпеки України із організаціями громадянського суспільства в Україні на національному та регіональному рівнях щодо захисту прав і свобод людини.

З метою її реалізації в 7-ми пілотних регіонах України (Дніпропетровська, Донецька, Житомирська, Луганська, Рівненська, Херсонська, Хмельницька області) створені Регіональні платформи взаємодії державних безпекових служб та громадянського суспільства (далі – Регіональна платформа «Діалог безпеки»).

Головним завданням Регіональних платформ «Діалог безпеки» є організація взаємодії між безпековими службами та громадськістю на регіональному рівні з метою забезпечення ефективного виконання покладених на них завдань, в тому числі з реагування на виклики та загрози пов'язані із порушеннями прав людини.

Учасники Регіональних платформ «Діалог безпеки» в практичній діяльності керуються діючими нормами законодавства і через платформу отримали можливість донести до відповідних органів державної влади окремі проблемні моменти у сфері застосуванні тих чи інших норм з метою їх вдосконалення.

Так, упродовж квітня – травня 2021 року відбулось п'ять засідань Регіональних платформ «Діалог безпеки», де обговорені проблемні питання організації доступу затриманих до медичних послуг та особливості діяльності безпекових служб в умовах пандемії COVID-19.

Під час засідань Регіональних платформ «Діалог безпеки», виявлено ряд ключових проблем нормативного регулювання, які у процесі практичної діяльності правоохоронних органів створюють різну правозастосовчу практику та передумови порушень прав людини.

Відповідно до пункту 9.3 Правил внутрішнього розпорядку в ізоляторах тимчасового тримання органів внутрішніх справ України, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ від 02.12.2008 № 638, затриманим та особам, стосовно яких обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, перед доставленням в ізолятор тимчасового тримання (далі – ІТТ) проводиться первинний медичний огляд у закладах охорони здоров'я системи Міністерства охорони здоров'я України державної або комунальної форми власності з метою виявлення осіб, яким заподіяно тілесні ушкодження та які становлять епідемічну загрозу для оточення або потребують невідкладної медичної допомоги.

Проте на практиці не визначено як має проводитися такий огляд, які лікарі мають здійснювати такий огляд, а також форма довідки, яка має видаватися за результатами його проведення, та які лікувальні заклади мають здійснювати такі дії.

В ході зустрічей у всіх регіонах було одноголосно зазначено, що наразі існує термінова потреба чіткого нормативного врегулювання порядку надання медичної допомоги (окрім екстреної (швидкої) медичної допомоги) затриманим особам, які поміщаються до ІТТ.

Також, підтверджено, що на цей час питання отримання медичної допомоги затриманими особами вирішується в кожному регіоні окремо через усні домовленості між керівниками безпекових служб та закладів охорони здоров'я або керівництвом департаментів/відділів охорони здоров'я у відповідній області. Така практика є не системною і неприйнятною для забезпечення сталого доступу затриманих до медичних послуг.

За результатами проведених засідань Регіональних платформ «Діалог безпеки» учасниками були сформовані пропозиції Міністерству охорони здоров'я України та керівникам безпекових служб, які здійснюють затримання осіб розробити та затвердити спільний порядок проведення первинного медичного огляду та надання подальшої медичної допомоги особам, які поміщаються до ІТТ.

Окрім того, на засіданнях обговорено форму єдиної довідки про проведення первинного медичного огляду та запропоновано її проєкт (додаток №1), який пропонується затвердити таким спільним нормативним актом.

Також, на засіданнях Регіональних платформ «Діалог безпеки» обговорено питання виконання безпековими органами обов'язку надавати домедичну допомогу людині у невідкладному стані.

Зазначений обов'язок покладений на безпекові органи статтею 12 Закону України «Про екстрену медичну допомогу», яким визначено, що рятувальники аварійно-рятувальних служб, працівники державної пожежної охорони, поліцейські, фармацевтичні працівники, провідники пасажирських вагонів, бортпровідники та інші особи, які не мають медичної освіти, але за своїми

службовими обов'язками повинні володіти практичними навичками надання домедичної допомоги.

У статті 3 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» визначено, що домедична допомога - невідкладні дії та організаційні заходи, спрямовані на врятування та збереження життя людини у невідкладному стані та мінімізацію наслідків впливу такого стану на її здоров'я, що здійснюються на місці події особами, які не мають медичної освіти, але за своїми службовими обов'язками повинні володіти основними практичними навичками з рятування та збереження життя людини, яка перебуває у невідкладному стані, та відповідно до закону зобов'язані здійснювати такі дії та заходи.

Порядком підготовки та підвищення кваліфікації осіб, які зобов'язані надавати домедичну допомогу, який затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 21.11.2012 № 1115 визначено, що підготовка та підвищення кваліфікації проводяться на базі вищих медичних і фармацевтичних навчальних закладів I-IV рівня акредитації незалежно від форми власності та підпорядкування, навчально-тренувальних відділів центрів екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, навчально-тренувальних відділів Товариства Червоного Хреста, інших навчально-тренувальних підрозділів, які провадять діяльність відповідно до законодавства про освіту за програмами, затвердженими МОЗ і погодженими з МОНмолодьспортом.

Аналіз діяльності безпекових органів на вказаному вище напрямку свідчить про те, що на цей час фактично системна робота щодо організації системної підготовки працівників поліції надавати домедичну допомогу не проводиться, навчання та підвищення їх кваліфікації з цього питання не здійснюється.

Про вказані факти свідчать дані проведених моніторингових візитів Національного превентивного механізму.

Так, у спеціальних доповідях Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо стану реалізації Національного превентивного механізму у розділі «Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу», постійно констатується, що в органах та установах не виконуються вимоги статті 3 Закону України «Про охорону здоров'я» щодо організації домедичної допомоги.

Ще більш актуальним вказане питання стоїть в діяльності ІТТ, оскільки їх штатними розписами не передбачені посади медичного працівника (фельдшера).

Окрім того, в Державному бюджеті України, як правило, не передбачається видатків для безпекових органів саме на цілі навчання, підвищення кваліфікації з цих питань.

Не вирішення означених вище проблем має істотні негативні наслідки для життя та здоров'я людей, які потрапляють під контроль поліції і потребують невідкладної домедичної допомоги.

В зв'язку із зазначеним просимо Вас, Ігоре Володимировичу, сприяти в налагодженні системної підготовки працівників поліції навичкам надання домедичної допомоги в порядку визначеному Постановою Кабінету Міністрів України від 21.11.2012 № 1115.

Також, інформуємо Вас, що 20 травня цього року, була проведена робоча зустріч з першою заступницею Міністра охорони здоров'я України Іриною Садов'як за участі представників Управління дотримання прав людини Національної поліції України, Національної служби здоров'я України, Офісу Генерального прокурора України, а також громадських організацій Експертний центр з прав людини, Українська фундація правової допомоги та Міжнародного фонду «Відродження». На даній зустрічі розглянуте питання необхідності забезпечення права затриманих осіб на своєчасну та якісну медичну допомогу. Учасниками зустрічі висловлена пропозиція щодо необхідності розробки та затвердження окремою постановою Кабінету міністрів України Порядку надання медичних послуг затриманим в Національній поліції України (далі – Порядок надання медичних послуг затриманим). За результатами зустрічі був сформований склад робочої групи з підготовки Порядку надання медичних послуг затриманим та відповідний проект постанови Кабінету Міністрів України. До складу робочої групи увійшли представники зазначених вище органів та організацій в т.ч. Управління дотримання прав людини Національної поліції України.

На даний момент проект Порядку та проект відповідної постанови на етапі розробки. В зв'язку з цим, просимо Вас сприяти якнайшвидшому погодженню даного документу Національною поліцією України і передачі його до Міністерства охорони здоров'я України з метою організації затвердження Кабінетом Міністрів України.

Водночас, просимо Вашого сприяння у формуванні бюджетного запиту на 2022, у якому передбачити відповідні кошти на навчання працівників з питань оволодіння практичними навичками надання домедичної допомоги.

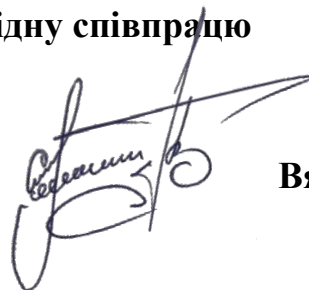
Окрім того, інформую, що вказані вище пропозиції направлені до Міністерства охорони здоров'я України для врахування у роботі та подальшого унормування цих питань.

Зважаючи на викладене вище, прошу підтримати вказані пропозиції та врахувати проблемні моменти у практичній діяльності очолюваної Вами служби

Додаток: проект форми довідки про проведення первинного медичного огляду на 1 акр.

З повагою та сподіванням на подальшу плідну співпрацю

**Виконавчий директор
ГО «Експертний центр з прав людини»**

Вячеслав Свірець

МЕДИЧНА ДОВІДКА № _____
проведення медичного огляду доставленої особи
про проходження медичного огляду перед поміщенням до місця обмеження волі

Дата огляду ____ . ____ .20__ року   населений пункт _____

Видана про результати медичного огляду гр. _____

(прізвище, ім'я, по-батькові, дата народження, стать)

1.   Перебування доставленого у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння
_____
2.   Огляд лікаря - нарколога (у разі перебування у стані сп'яніння) _____
_____
3.   Результати проведення рентгенологічного обстеження (відомості про захворювання на туберкульоз легенів, стан грудної клітини) _____
_____
4.   Тілесні ушкодження (опис) _____
_____
5.   Інфекційні захворювання (ковід, гепатит, короста та ін.), перебування у гострому стані (температура, гострий запальний процес) _____
_____
6.   Огляд лікаря – психіатра (у разі зовнішніх ознак або перебування на обліку) _____
_____
7.   Результати огляду лікаря (відповідно до скарг на стан здоров'я доставленого чи виявлених показань) _____
_____
8.   Огляд гінеколога (для жінок) _____
_____
9.   Інші обстеження (за необхідності) _____
_____
10. Перебування на замісній підтримувальній терапії, антиретровірусній терапії (ЦЕНТР, назва препарату, порядок прийому та дозування препарату) _____
_____
11. Результати огляду сімейного лікаря _____
_____

Висновок: може утримуватися в місці обмеження волі або _____
_____

Місце печатки

_____ прізвище ініціали лікаря

*Загальну довідку надає сімейний лікар, кожен лікар, який провів обстеження за результатами обстеження ставить особистий підпис та печатку у рядку, де вказані дані за результатами обстеження за профілем.